

Medisin og kunst

I Kjærlighed er han en listig Rakker

Lars Thalian Backer

Blandt lyse Hoveder og stive Nakker,
Blandt ferske Studsere i stramme Frakker,
Blandt alle Dyr, som prunke i Skabrakker
Fra «Sultan Soliman» til Løverstads Valakker,
Blandt alt det Svævende, naar Dagen lakker,
Fra Voltisubito til Aftenbakker,
Blandt alle dem, som holde Bivvuakker
Med ømme Følelser og Suk og Ak'er
Med smale Tailler og med korte Stakker, –
Kort, mellem Alt, som modsat er af Prakker
I høie Sving med Vinger eller Jakker
Jeg nævner En, der er vor fælleds Makker,
Hvis Tanker løbe rundt som Kakkellakker
I Hjerneskillens ledige Barakker,
Hvis Øine er de djærveste Kosakker
Til Hjerternes fuldstændige Massacre,
Hvis Bryst er fladt som Bunden under Smakker,
Hvis Hals er stram som Bændelbaand i Pakker,
Hvis Næse som en Ridesadel brak er,
Hvis Ben er Stængler lig af Portulakker,
Hvis Haar er duftende som Gyldenlakker,

Skjønt Farven, vil man sige, noget blak er.
Fra Top til Taa er han en Bessermacher,
Naturen gav ham Løbepas i Klakker,
Og daglig vil man sige at han takker
Sig selv, fordi han dog er bleven vakker.
I Kjærlighed er han en listig Rakker
Og derhos modig som vor Tids Polakker;
Paa Næstens Pande ser han Hjortetakker,
Som selv han dreie vil i smaa Gemakker;
Hans Øine løbe under Borde, Krakker
Til smukke Fødder, som af Dandsen schak er;
I Valsen gaar han Storm som Bosniakker
Med fældte Landser dristig i Attaquer;
Men dog han sværmer, naar paa Rov han flakker,
Han ser mod Himlen, naar han Byttet fakker,
Han agter lidt, hva Persiflagen snakker,
Han holder sig fra Kipper og Kloakker,
Han elsker mere Ambra end Tobakker,
Han trykker stundom nette Almanakker
Om smukke Damers Hjertesuk for Backer.

Johan Sebastian Welhaven

Diktet *Lars Thalian Backer* handler om legen av samme navn. Forfatteren er ingen ringere enn Johan Sebastian Welhaven (1807–73). I år er det 200 år siden Welhaven ble født. Det kan være et passende påskudd til å se nærmere på dette diktet.

Hvem var denne Backer? Han kom fra den velstående Backer-familien i Holmestrand, og var onkel til de berømte søstrene maleren Harriet Backer og komponisten Agathe Backer Grøndahl. Han avla medisinsk embetseksamen i 1838, og tre år senere slo han seg ned som privatlege i hjembyen. I 1843 utførte han det første kjente keisersnitt i Norge (1). Mesteparten av sitt yrkesliv arbeidet han som korpselege i hovedstaden. Backer tilhørte den sosiale elite av Christianias ungdom. Han er bl.a. omtalt en rekke ganger i brevvekslingen mellom Camilla Wergeland og Peter Jonas Collett (1).

Diktet

Diktet *Lars Thalian Backer* ble ikke publisert i noen av Welhavens diktsamlinger, men er gjengitt i hans samlede verker (2). Her er det også gitt opplysninger om bakgrunnen for diktet. Backer hadde sagt til Welhaven at han var glad det var så få rim på hans navn. «Naa, saa det tror De,» sa Welhaven og ba ham om å komme igjen dagen etter. Da han så innfant seg, hadde Welhaven fått i stand følgende «poetiske udgydelse», hvor det er ikke mindre enn 40 rim på navnet Backer (2).

Det er ikke så lett å få med seg alle poengene i dag, ettersom det inneholder en del foreldede eller sjeldne ord, som «Studsere» (lapper, moteløver), «Skabrakker» (kostbart utstyrte saldekker), «Sultan Suliman» (hes-tenavn), «Voltisubito» (volti subito = vend hurtig, om noteblad), «Smakker» (smakke, flatbunnet seilfartøy), «Klakker» (sko- eller støvlehæler), «Bosniakker» (bosnjak, rytter væpnet med lanse), «Persiflagen» (latterliggjørelsen, ofte formet som ros), «Kipper» (kneiper) (2).

Diktet, eller rimeriet, er datert til tidlig i perioden 1832–38 (2). Det er i romantikkens blomstringsperiode, og det preger også uttrykksformen. Welhaven var kjent for å ha ordet i sin makt. Han skal ha vært en av sin tids mest utpregede hovedstadstyper, beundret for sin belevenhet i selskapslivet og fryktet for sine bitende og treffende bemerkninger (3).

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no
Avdeling for atferdsfag
Universitetet i Oslo

Oppgitte interessekonflikter. Ingen

Litteratur

1. Hem E, Børdahl PE. Det første keisersnitt i Norge. Tidsskr Nor Lægeforen 1998; 118: 4648–53.
2. Welhaven JS. Samlede verker. Utgitt med innledning og kommentarer av Ingard Hauge. Bd. 1. Dikt. Oslo: Universitetsforlaget, 1990: 50–1, 316.
3. Nordisk familjebok. Uggpleupplagan. Bd. 31. Stockholm, 1921: 1068–70. <http://runeberg.org/nfck/0561.html> (26.2.2007).

Manuskriptet ble mottatt 16.2. 2007 og godkjent 27.2. 2007. Medisinsk redaktør Jan C. Frich.